

LINSSILUKSAATIO

SAIRAUS

Primääri linssiluksaatio on perimän aiheuttama vakava silmänsairaus, josta käytetään lyhennystä PLL.

Sairauteen on olemassa geenitesti, jolla sairast, terveet ja sairauden kantajat voidaan löytää. Lista roduista joilla geenitesti auttaa löytämään sairaudelle alttiit yksilöt on alla. Lista täydentyy koko ajan, sillä sairautta löydetään myös uusista roduista.

Sairaus aiheuttaa linssin eli mykiön ripustinsäikeiden katkeilemisen ja linssin irtoamisen. Sairaus on **aina molemmissa silmissä**, mutta alkaa usein oireilla ensin toisessa ja vasta joidenkin kuukausien kuluttua toisessa.

Myös silmänpaine nousee. Silmänpaineen nousu johtaa sokeutumiseen vaihtelevalla aikataululla. Aluksi nousu voi olla vähäisempää ja ulospäin oireetonta, mutta linssin irtoamisvaiheessa paine voi nousta äkisti hyvin korkeaksi ja siihen liittyy voimakasta kipua. Silmänpainetta hallitaan paikallisin silmätippolääkityksin.

Sairauteen liittyy myös lasiaisen rappeuma, jossa hyytelömäinen lasiainen vesittyy ja alkaa liikkua normaalia enemmän. Vesittynyttä lasiaista voi liikkua silmä etukammioon, etenkin jos ripustinsäikeitä on jo katkeillut, ja tämä näkyy lasiaisuusteena etukammiossa. Lasiaisen rappeuma voi aiheuttaa myös verkkokalvon irtauman, joka on äkillisesti sokeuttava tila. Lasiaisen rappeumaan ei tunneta hoitoa.

HOITO

Linssiluksaatio-sairautta ei osata parantaa. Sitä hoidetaan hallitsemalla silmänpainetta ja poistamalla irtoava linssi kirurgisesti.

Jos oireettomalla koiralla todetaan linssiluksaatio-sairaus geenitestissä tai silmätarkastuksen yhteydessä, hoito aloitetaan heti. Hoidon toteutus päätetään tapauskohtaisesti silmäeläinlääkärin tutkimuksen jälkeen.

Useimmissa tapauksissa linssinpoistoleikkaus on paras vaihtoehto. Se toteutetaan fakoemulsifikaatioleikkauksella, samankaltaisella kuin kaihin poisto. Leikkauksessa linssin sisältö poistetaan ultraäänen avulla hajottamalla. Leikkauksen ennuste on paras sairauden alkuvaiheessa. Silloin silmään useimmiten voidaan myös asettaa sisäisen rakenteen ylläpitävä rengas sekä keinomykiö, jolloin myös taittokyky silmässä säilyy ja näöntarkkuus on parempi.

Valitettavan usein sairaus havaitaan vasta kun linssi irtoaa ja silmänpaine on äkisti hyvin korkea. Oireena on tuolloin silmän sameus, silmänvalkuaisen punotus, silmän siristely, valoarkuus ja voimakas kipu.

Kokonaan irronnut linssi poistetaan silmästä selvästi suuremmasta haavasta kuin ultraäänen avulla toteutetussa leikkauksessa. Ennuste näön palautumisesta ja sen säilymisestä on sairauden tässä vaiheessa tehtynä huonompi. Nykyisin hoito pyritään **aina aloittamaan jo ennen linssin irtoamista**.

Mikäli koirasi kuuluu riskirotuihin, etkä tiedä sen alttiudesta sairastua, suosittelen geenitestin teettämistä. Jos testituloksen perusteella, tai vanhempien tilan perusteella laskettuna, koirasi on PLL sairas tai kantaja, käytä se sairautteen perehtyneellä silmäläinlääkärillä tutkittavana ja hoidon suunnittelemiseksi.

Geenitestin tulos

Ennuste

PLL/PLL	Sairas	Koiralla on kaksi kopiota viallisesta geenistä, eli se on homotsygootti PLL mutaation suhteen. Koira tulee sairastumaan linssiluksaatioon mitä suurimmalla todennäköisyydellä. Koira siirtää viallisen geenin kaikille jälkeläisilleen.
PLL/n	Kantaja	Koiralla on yksi kopio terveestä ja yksi sairaasta geenistä eli se on heterotsygootti PLL mutaation suhteen. Koira siirtää jälkeläiselleen joko sairaan tai terveen geenin 50%/50% todennäköisyydellä.
n/n	Terve	Koiralla ei ole PLL mutaatiota, eikä se voi siirtää sairautta jälkeläiselleen.

LISTA PLL-RODUISTA

Suurin osa terriereistä, esim amerikankarvatonterrieri, bullterrieri, jackrusselinterrieri, kettuterrierit, kääpiöbullterrieri, lakelandinterrieri, norwichinterrieri, parsonrussellinterrieri, patterdalen terrieri, saksanmetsästysterrieri, sealyhaminterrieri, tiibetinterrieri, walesinterrieri, yorkshirenterrieri.

Muita rotuja

austraaliankarjakoira, italianvolpino, kiinanharjakoira, lancashirenkarjakoira, mopsi, pumi tanskalais-ruotsalainen pihakoira.